

У Х В А Л А

КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про припинення конституційного провадження у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) указів Президента України про призначення перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України, виданих протягом липня - грудня 1996 року та січня 1997 року

м. К и ї в
10 березня 1998 року
№ 1-уп/98

Справа № 02/689-97
№ 1-2/98

Конституційний Суд України у складі суддів Конституційного Суду України:

Тимченка Івана Артемовича - головуючий,
Євграфова Павла Борисовича,
Козюбри Миколи Івановича,
Корнієнка Миколи Івановича,
Костицького Михайла Васильовича,
Малинникової Людмили Федорівни – суддя-доповідач,
Мартиненка Петра Федоровича,
Мироненка Олександра Миколайовича,
Німченка Василя Івановича,
Розенка Віталія Івановича,
Савенка Миколи Дмитровича,
Селівона Миколи Федосовича,
Тихого Володимира Павловича,
Яценка Станіслава Сергійовича

за участю Брита Віктора Петровича та Донченка Юрія Григоровича - народних депутатів України, представників суб'єкта права на конституційне подання; Стичинського Броніслава Станіславовича – першого заступника Міністра юстиції України та Хотлубея Юрія Юрійовича – керівника Управління організаційної роботи і кадрової політики Адміністрації Президента України, представників Президента України; Селіванова Анатолія Олександровича - завідувача відділу зв'язків з органами правосуддя Секретаріату Верховної Ради України, залученого Конституційним Судом України до участі у справі як представника Верховної Ради України, розглянув на пленарному засіданні справу за конституційним поданням народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) указів Президента України про призначення перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України, виданих протягом липня - грудня 1996 року та січня 1997 року.

Заслухавши суддю-доповідача Малинникову Л.Ф., пояснення представників сторін Брита В.П., Донченка Ю.Г., Стичинського Б.С., Хотлубея Ю.Ю., Селіванова А.О. – представника Верховної Ради України та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

у с т а н о в и в:

1. Суб'єкт права на конституційне подання зазначає, що Конституція України не містить статей, положення яких відносили б до повноважень Президента України призначення перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України. Організація та діяльність цих органів згідно з пунктом 12 статті 92 Конституції України визначається виключно законами України. Отже, прийняті після набрання чинності Конституцією України акти Президента України про призначення цих посадових осіб, видані ним з перевищенням своїх конституційних повноважень і не відповідають Конституції України (є неконституційними).

Заперечуючи проти наведених доводів, Президент України зазначає, що повноваження стосовно призначень, про які йдеться у конституційному поданні народних депутатів України, передбачені Указом Президента України “Про заходи щодо здійснення структурних змін та забезпечення керівництва у сфері державної виконавчої влади” від 6 серпня 1994 року. При виданні оспорюваних

указів були відсутні закони, які мала прийняти Верховна Рада України відповідно до пункту 12 статті 92 Конституції України. Тому з метою забезпечення керівництва у сфері виконавчої влади на підставі зазначеного Указу призначено перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України.

Ухвалою Колегії суддів Конституційного Суду України з конституційних подань від 11 липня 1997 року відкрито конституційне провадження у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) указів Президента України про призначення перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України.

2. Законом України «Про внесення змін і доповнень до Конституції (Основного Закону) України» від 14 лютого 1992 року Президента України визнано главою держави і главою виконавчої влади з наданням йому відповідних повноважень. Як глава виконавчої влади Президент України мав повноваження вирішувати певні питання діяльності Кабінету Міністрів України. З метою посилення керівництва системою органів державної виконавчої влади, підвищення ролі та відповідальності державного апарату у здійсненні економічної реформи Президент України видав Указ «Про заходи щодо здійснення структурних змін та забезпечення керівництва у сфері державної виконавчої влади» від 6 серпня 1994 року, згідно з яким він призначає, зокрема, перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України.

Законом України «Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР у зв'язку з вдосконаленням системи державного управління» від 21 травня 1991 року створено Кабінет Міністрів України, основні повноваження якого визначались Конституцією. Глава 13 Конституції України 1978 року, на підставі якої функціонувала Рада Міністрів Української РСР - вищий виконавчий і розпорядчий орган державної влади, втратила чинність. Новоутвореній державній інституції - Кабінету Міністрів України були надані повноваження, які відповідно до зміни форми правління докорінно відрізнялися від повноважень Ради Міністрів Української РСР. Тим самим застосування Закону Української РСР «Про Раду Міністрів Української РСР» від 19 грудня 1978 року стало неприйнятним.

3. Стаття 106 нової Конституції України закріплює перелік конкретних повноважень Президента України, в тому числі на основі та на виконання Конституції і законів України видавати укази і розпорядження, зокрема, про призначення певних посадових осіб органів виконавчої влади України.

Відповідно до пункту 10 статті 106 Конституції України Президенту України надано право за поданням Прем'єр-міністра України призначати членів Кабінету Міністрів України, керівників інших центральних органів виконавчої влади, а також голів місцевих державних адміністрацій та припиняти їхні повноваження на цих посадах. Про згадане право йдеться також і в статтях 114, 115 Конституції України, якими визначено порядок формування персонального складу Кабінету Міністрів України та його відставки.

У Конституції України немає будь-яких положень, які б надавали повноваження щодо призначення перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади конкретному державному органу або посадовій особі. Отже, зазначене питання не дістало врегулювання в Конституції України. Однозначне його вирішення не може бути виведене із загальних засад і смислу (духу) Конституції України, та за своїм характером і рівнем це питання не належить до числа конституційних.

У зв'язку з відсутністю в Конституції України відповідних положень щодо призначення названих посадових осіб пряме застосування конституційних норм, як це передбачає частина третя статті 8 Конституції України, неможливе.

4. Як уже зазначалося, відповідно до пункту 12 статті 92, а також частини другої статті 120 Конституції України організація, повноваження і порядок діяльності Кабінету Міністрів України, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади визначаються Конституцією та виключно законами України.

Проте формування відповідної законодавчої бази щодо порядку призначення заступників керівників центральних органів виконавчої влади до цього часу не здійснено, за винятком положення Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року, яким встановлено повноваження Кабінету Міністрів України щодо призначення на посаду та

звільнення з неї головного державного санітарного лікаря України - першого заступника Міністра охорони здоров'я України. У процесі розгляду справи Президент України вніс відповідні зміни до свого Указу від 15 листопада 1996 року і таке призначення відбулося згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 29 жовтня 1997 року. Тобто питання вирішено відповідно до Закону України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення".

З огляду на те, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову (частина перша статті 6 Конституції України), Конституційний Суд України не може втручатися у діяльність законодавчого органу державної влади та заповнювати прогалини у законах.

Таким чином, відсутність законодавчого регулювання не може бути підставою для розгляду Конституційним Судом України даного конституційного подання народних депутатів України, оскільки врегулювання порушених у ньому питань є прерогативою органів законодавчої влади України.

Враховуючи наведене та керуючись частиною другою статті 147, статтею 150 Конституції України, пунктом 3 статті 45 Закону України "Про Конституційний Суд України", § 51 Регламенту Конституційного Суду України, Конституційний Суд України

у х в а л и в:

1. Припинити конституційне провадження у справі за конституційним поданням народних депутатів України щодо конституційності актів Президента України про призначення перших заступників, заступників міністрів та заступників керівників інших центральних органів виконавчої влади України, оскільки заповнення прогалин у законах Конституційному Суду України не підвідомче.

2. Направити Ухвалу представникам народних депутатів України, за поданням яких було порушено конституційне провадження у справі, та Президентові України.

3. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною і не може бути оскаржена.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ